

רציונאל (מטרות):

- ✓ לחשוף את התלמידים לפעילותה של עמותת שם ונר-
- ✓ להבין שמאחורי כל שם מסתתר אדם,
- ✓ לעודד את התלמידים להכיר אדם שנספה בשואה
- ✓ להבין שכולנו ערבים זה בזה, אנשים רבים נספו בשואה ולא השאירו אחריהם אדם שיזכור אותם, וזאת אחריות של העם כולו לזכור.

מהלך בנקודות:

- ✓ פתיחה - תמונה בחלקים
- ✓ משחק מי אני + שיח
- ✓ שמות
- ✓ נר נשמה
- ✓ הכרת נספה
- ✓ סיכום וחלוקת משימה

מהלך בהרחבה

✓ חלק א' - פתיחת שיעור

כל תלמיד מקבל חלק של תמונה של דמות ממוספר (אפשר גם בצורת פאזל) המורה יזמין אל הלוח רק חלק מן הילדים ויבקש מהם ליצור את התמונה. התלמידים יצטרכו לנחש מה מופיע בתמונה. האם אפשר? המורה יזמין עוד תלמידים להוסיף את החלק שלהם עד שיצליחו לזהות מה מופיע וישלימו את כל התמונה. למה בהתחלה היה קשה לגלות מה בתמונה? כי אין את כל החלקים, לא כולם השתתפו. אנחנו צריכים את כולם כדי ליצור תמונה שלמה. המורה יאמר לתלמידים את שמו של האדם בתמונה, ויצוין שהוא נספה בשואה.

✓ חלק ב' - משחק מי אני

המורה מזמין בכל פעם ילד מהכיתה, לבקש ממנו לחשוב על אחד התלמידים בכיתה שהוא חושב שהוא מכיר טוב (בכיתות נמוכות כדאי שהילד יגלה למורה על מי הוא חושב) והכיתה תצטרך לגלות מי התלמיד דרך שאלות. חייבים לשאול לפחות 10 שאלות לפני שמנחשים את שמו של הילד. לכוון את התלמידים לשאול דברים שמאפיינים את הילד ולא שאלות חיצוניות (למשל - מה הוא אוהב לשחק? כמה אחים יש לו? איפה הוא גר? וכו') המורה יכתוב תוך כדי רשימה על הלוח שאלות שהילדים מעלים דרכם אפשר לתאר אדם. אחרי כ-5 מתנדבים נעלה את הרמה ונבחר מישהו מבית הספר שאינו בכיתה (מורה מקצועי בכיתה, מנהל בית הספר, אב הבית, הורה של התלמיד וכו'). המורה ייתן בכל פעם פתק לתלמיד והכיתה תצטרך לשאול שאלות כנ"ל. חשוב להדגיש לתלמידים שמדובר בדמות מוכרת מחיי בית הספר. כנראה שכמה שהדמות רחוקה יותר מהתלמידים יהיה קשה יותר לנחש מי היא, וגם לתלמיד המתנדב יהיה קשה יותר לענות על השאלות, למרות שיודעים את השם של הדמות.

מערך לכיתות א-ג

✓ חלק ג'- שיח

למה היה קשה יותר לגלות? האם אנחנו לא מכירים את המנהלת? האם מספיק השם כדי להכיר אדם? סיכום ביניים- שם של אדם אומר מי הוא אבל בשביל להכיר באמת יש הרבה שמסתתר מאחורי השם. אז מה השם שלנו אומר עלינו?

✓ חלק ד'- השם שלי

מה השם שלי אומר עלי? המורה יבקש מהתלמידים לשתף למה בחרו לקרוא להם בשם שלהם. לספר לתלמידים על המנהג לקרוא על שם אדם שנפטר האם יש ילדים בכיתה שקרואים על שם אדם שנפטר/ מישהו מהאחים בשם של אדם שנפטר/ מכירים מקום שנקרא על שם אדם (אולי השם של בית הספר)? מה הם יודעים עליו (אם בית הספר נקרא על שם מישהו- אולי התמונה שלו מופיעה בבית הספר, אולי התלמידים מכירים את דמותו)?

✓ חלק ה'- נר נשמה

האם הם מכירים עוד מנהג שעושים לזכר אדם שנפטר?

לאסוף תשובות מהתלמידים (למשל- אזכרה- מפגש שבו לומדים ומתפללים לזכרו של אדם שנפטר. נהוג גם לומר דברים לזכרו של הנפטר ולהגיש כיבוד כדי להרבות בברכות, לימוד/ פרקי תהילים לעילוי נשמה, עלייה לקבר, אמירת קדיש)

האם מישהו מכיר את המנהג להדליק נר נשמה?

לימוד מקור- "נר ה' נשמת אדם"- לכתוב על הלוח את הפסוק. המורה ידליק נר ויבקש מהתלמידים להתבונן באורו של הנר (מומלץ להזכיר את כללי הזהירות באש).

במה שונה אור הנר מאור רגיל?

הפסוק משווה בין נר לחיי אדם. במה דומה הנר לחיי אדם? (תנועה, האור משתנה, שואף למעלה) מה יקרה אם נכבה את האור? איזה תחושה זה יוצר? (חושך יותר, אולי פחד, חששות, מזכיר עצב) כל אדם הוא נר, ואם חסר נר אחד? ואם חסרים הרבה אורות? (אולי במקום מצגת שבה רואים הרבה נרות ואז הם נכבים אחד אחד)

לחבר לתמונה של תחילת השיעור, כל אדם מעם ישראל הוא חלק מהעם שיחד יוצר שלם. אם מישהו חסר, כל מי שסביבו והכיר אותו מרגיש בחסרונו.

בדרך כלל לאדם יש משפחה שזוכרת אותו, אבל בשואה נרצחו כל כך הרבה אנשים, לפעמים לא נשאר אף קרוב משפחה של אדם שיוזכר אותו. לפעמים אפילו חברים או שכנים לא נשארו.

יש לנו אחריות לזכור את מי שאיננו, שנהרג בשואה בגלל שהוא חלק מעם ישראל, ונרצח בגלל שהוא חלק מהעם. לחזור אל הדמות בתמונה מתחילת השיעור. מי הוא האדם הזה? מה הייתם רוצים לדעת עליו?

כרטיסי מידע לתלמידים בקבוצות על אדם שנספה בשואה. כל קבוצה תגלה מידע על הדמות ותצטרך לגלות לכל הכיתה. בכל פעם נזמין נציג מהקבוצה לבחור תמונה מתאימה למידע אותו קראו. המורה ידביק את התמונה על הלוח ויבקש מהתלמיד לשתף את כל הכיתה במידע שקראו. למשל- האדם עם משפחתו, ברקע הבית שלו, מילדותו, עם משחק אהוב וכו'.

האם עכשיו הם מרגישים שהם מכירים יותר את האדם? האם אנחנו מצליחים לשחזר את החיים שהוא חי? (להראות קטע סרטון של ניצול שואה שאומר שהחיים בארץ הם הניצחון על השואה?)

מערך לכיתות א-ג

סיכום ✓

ראינו שכולנו חלק של שלם גדול, שאם אחד ממנו חסר כולם מרגישים. בשואה נרצחו רבים מעם ישראל ולרבים אין משהו שיכול לזכור ולהזכיר אותם. כל אחד מאיתנו יכול להדליק אור של אדם אחד ע"י זה שיכיר אותו וידליק נר לזכרו, כי מאחורי כל שם מסתתר אדם.

משימה הביתה- כל ילד מקבל נר עם שם (או שצריך לבחור בעצמו מהאתר) וכרטיס ת.ז. על האדם שהוא צריך למלא בעצמו (למשל- מקום מגורים, כמה אחים היו לו, מה היה התחביב שלו?) או לבחור מתוך השאלות שעלו בכיתה ולנסות לברר.

להזכיר לתלמידים את כללי הזהירות בנר- רק מבוגר מדליק, להניח במקום בטוח, הרחק מחפצים דליקים, לא להזיז נר דולק.

מומלץ להקדיש פינה בכיתה/ בבית הספר לאסוף של כוסות של הנרות לאחר שהדליקו אותם והם כבו, והתז שמלאו התלמידים. ניתן ליצור עיצוב מיוחד לפינה/ ליצור פסל מהכוסות וכו'.

עזרים לשיעור

- ✓ תמונה בחלקים של הדמות + שם
- ✓ כרטיסי דמויות (המורה להתעמלות, המורה לאומנות, תלמיד מכיתה אחרת, אב הבית, השומר, מנהל/ת בית הספר, אמא של התלמיד)
- ✓ נר + גפרורים
- ✓ מצגת נרות?
- ✓ תמונות + כרטיסי מידע על הדמות